

РЕШЕНИЕ

№ 509

гр. Велико Търново, 21.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, XVII СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: АННА ДИМОВА

при участието на секретаря ВЕНЕЦИЯ В. ВАСИЛЕВА
като разгледа докладваното от АННА ДИМОВА Гражданско дело №
20234110102380 по описа за 2023 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството по делото е образувано по искова молба на Р. И. Ш., чрез адв. А. Д. – САК, срещу "СТИК-КРЕДИТ" АД - град Шумен. Процесуалният представител на ищеца развива съображения, че между страните е сключен Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 788339 от 04.02.2022 година, по силата на който ответното дружество е предоставило кредит на ищеца в размер на 1 000.00 лева, при ГПР 42.58 %, ГЛП – 36.00 % и с общо дължима сума в размер на 1 198.53 лева и срок за погасяване 10 месеца. Посочва, че в чл. 17, ал. 1 от договора е предвидено, че ако страните са договорили обезпечение, потребителят следва в срок до 3 дни от получаване на заемната сума да осигури действието на трето физическо лице, изразяващо се в сключване на договор за поръчителство в полза на кредитора, което да отговаря за всички задължението на потребителя или да предостави банкова гаранция, съдържаща изявление на банката да заплати на кредитора всички задължения на потребителя в срок от един работен ден, считано от датата на която банката е получила писмено искане от страна на кредитора, като и третото лице – поръчител и банковата гаранция следва да отговарят на определени в ОУ изисквания. Твърди, че в случая страните са уговорили по договора обезпечение, доколкото самият софтуерен продукт за кандидатстване за кредита генерира автоматично стандартен европейски формуляр и договор, в който е уговорено поръчителство. Посочва, че в чл. 27 от договора е предвидено, че ако потребителят не изпълни задължението си по чл. 17 от договора за предоставяне на обезпечение, дължи неустойка в размер на 0.9 % на ден от стойността

на усвоената по кредита сума, за всеки ден, за който не е предоставено обезпечение, като страните са уговорили, че начислената неустойка се заплаща заедно с всяка една погасителна вноска, като посочената в погасителния план неустойка е в размер общо на 794.93 лева. Твърди, че ищцата до момента на подаване на исковата молба е внесла сумата в размер на 800.00 лева по процесния договор. Посочва, че сключеният между страните договор е нищожен/недействителен/ на основание чл. 22 ЗПК, във връзка с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, доколкото предвидената в договора неустойка представлява скрито възнаграждение за ответното дружество и като такова следва да е включено в ГПР, а в случая това не е сторено, т.е. налице е несъответствие между посочения в договора ГПР и действителния такъв, както и че на са посочени кои точно разходи формират ГПР. Навежда доводи, че клаузата на чл. 27 от договора е нищожна на основание чл. 26, ал. 1, предл. първо и второ ЗЗД и неравноправна. Направено е искане да бъде постановено решение, с което да бъде прогласен за недействителен на основание чл. 22, във връзка с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, във връзка с чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД сключения между страните Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 788339 от 04.02.2022 година, а в условията на евентуалност да бъде прогласена за нищожна клаузата на чл. 27 от договора на основание чл. 26, ал. 1, предл. първо и второ ЗЗД, във връзка с чл. 26, ал. 4 ЗЗД. Претендира да бъдат присъдени направените от ищеца разноски по делото.

Препис от исковата молба е връчен редовно на ответника, който в срока по чл. 131 ГПК е депозирал отговор на исковата молба. Процесуалният представител на дружеството не оспорва наличието на облигационно правоотношение между страните по така посочения договор за кредит, отпусната с него сума, но счита предявения иск за неоснователен, като развива подробни съображения относно действителността на клаузите в договора, предвиждащи както предоставянето на обезпечение, така и за дължимостта на неустойка. Посочва, че потребителят е бил запознат с условията на договора преди същият да бъде сключен и се е съгласил с тях, както и че неустойката, предвидена в договора се начислява само докато не бъде представено обезпечение. Твърди, че такава неустойка не е начислявана и не е събирана от дружеството. Направено е искане предявените искове да бъдат отхвърлени като неоснователни. Претендира да бъдат присъдени направените от дружеството разноски по делото.

В срока за отговор на исковата молба ответното дружество е предявило срещу Р. И. Ш. обективно кумулативно съединени насрещни искове с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД, във връзка с чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД. Процесуалният представител на дружеството посочва, че на 04.02.2022 година дружеството е предоставило на Р. Ш. заемната сума, като с част от нея е погасено задължението на същата по предходен кредит и остатъкът ѝ е предоставен за получаване в брой на каса на „Изипей“, с което дружеството е изпълнило задължението си по договора. Твърди, че в изпълнение на поетите задължения ответницата по насрещния иск е направила

вноски за погасяване на задължението си по договора, както следва: на 02.05.2022 година сумата в размер на 50.00 лева, на 16.07.2022 година – сумата в размер на 200.00 лева, на 16.08.2022 година – сумата в размер на 100.00 лева, на 18.10.2022 година – сумата в размер на 100.00 лева, на 22.11.2022 година – сумата в размер на 100.00 лева, на 15.12.2022 година – сумата в размер на 100.00 лева, на 16.01.2023 година – сумата в размер на 100.00 лева и на 26.06.2023 година сумата в размер на 50.00 лева, т.е. сумата общо в размер на 800.00 лева. Направено е искане Р. И. Ш. да бъде осъдена да заплати на дружеството сумата в размер на 894.15 лева – непогасена главница по договора сумата в размер на 118.61 лева – незаплатена договорна възнаградителна лихва за периода от 04.02.2022 година до 04.12.2022 година /заявление - л. 119-120/, както и сумата в размер на 94.46 лева – мораторна лихва за периода от 04.12.2022 година до 19.10.2023 година, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на насрещната искова молба до окончателното изплащане на същата. Претендира да бъдат присъдени направените от дружеството разноски по делото.

По делото е постъпил отговор на насрещната искова молба, като процесуалният представител на ответника по нея развива съображения, че на основание чл. 23 ЗПК след като договорът бъде обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, поради което и предвид извършените от последния плащания, предявеният иск се явява неоснователен за разликата над 200.00 лева.

Съдът, като взе предвид становищата на страните и представените по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

Не е спорно между страните по делото, а и видно от приложеното заверено копие на Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 788339 от 04.02.2022 година, ведно с ОУ, Стандартен европейски формуляр, Погасителен план /л. 55-77/, между страните по делото е сключен договор за кредит, по силата на който ответното дружество е предоставило на ищеца заем в размер на 1 000.00 лв., като последният се е задължил да върне сумата, ведно с уговорената възнаградителна лихва в общ размер на 198.53 лева със срок на погасяване 10 месеца. Видно от съдържанието на договора между страните е уговорен фиксиран лихвен процент размер на 36%, а ГПР - в размер на 42.58%. Съгласно чл. 17 от договора, ако страните са договорили обезпечение, в срок от три дни, считано от сключване на договора, потребителят следва да осигури действието на трето физическо лице, което да сключи договор за поръчителство в полза на кредитора или да предостави банкова гаранция в срок от един работен ден, като третото лице-поръчител или банковата гаранция трябва да отговарят на определени изисквания, посочени в ОУ и да са одобрени от кредитора. В чл. 27 от договора е предвидено, че при неизпълнение на задълженията в чл. 17 от договора, потребителят дължи неустойка в размер на 0.9% от стойността на усвоената сума за всеки ден, през който не е предоставено договореното обезпечение.

Няма спор между страните, а и от приложените по делото разписки за плащане се установява, че отпуснатата в заем сума е усвоена от ищеца, както и че последният е извършил плащания в размер на 800.00 лева за погасяване на задължението по кредита - на 02.05.2022 година сумата в размер на 50.00 лева, на 16.07.2022 година – сумата в размер на 200.00 лева, на 16.08.2022 година – сумата в размер на 100.00 лева, на 18.10.2022 година – сумата в размер на 100.00 лева, на 22.11.2022 година – сумата в размер на 100.00 лева, на 15.12.2022 година – сумата в размер на 100.00 лева, на 16.01.2023 година – сумата в размер на 100.00 лева и на 26.06.2023 година сумата в размер на 50.00 лева.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Не е спорно по делото, а и от събраните писмени доказателства безспорно се установява наличието на валидно облигационно правоотношение между страните по сключен между тях Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 788339 от 04.02.2022 година, по силата на който ответното дружество е предоставило на ищеца заем в размер на 1 000.00 лв., като последният се е задължил да върне сумата, ведно с уговорената възнаградителна лихва в размер на 198.53 лева в срок от 10 месеца. Съгласно разпоредбата на чл. 9, ал. 1 ЗПК договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя, или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане. Ответникът кредитодател е небанкова финансова институция по смисъла на чл. 3 ЗКИ, като дружеството има правото да отпуска кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Ищецът пък е физическо лице, което при сключване на договора е действало именно като такова, т.е. страните имат качествата на потребител по смисъла на чл. 9, ал. 3 ЗПК, съответно – на кредитор, съгласно чл. 9, ал. 4 ЗПК, а сключеният между тях договор по своята правна характеристика и съдържание представлява такъв за потребителски кредит, поради което за неговата валидност и последици важат изискванията на специалния закон ЗПК.

Предявеният по делото първоначален иск е с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, във връзка с чл. 22 ЗПК, във връзка с чл. 11, т. 10 ЗПК, като ищецът основава исковата си претенция на обстоятелството, че невключването на предвидената в договора неустойка, представлява нарушение на изискването на чл. 11, т. 10 ЗПК, доколкото последната представлява скрито възнаграждение за кредитодателя. В тази връзка следва да се има предвид, че с клаузата на чл. 17 от договора кредиторът е въвел изискване при договорено обезпечение, потребителят в срок от 3 дни от сключване на договора да осигури действието на трето физическо лице, което да сключи договор за поръчителство в полза на кредитора или да предостави банкова гаранция в срок от един работен ден, като третото лице-поръчител

или банковата гаранция трябва да отговарят на определени изисквания, посочени в ОУ и да се одобряват от кредитора, а при неизпълнение на това задължение, съгласно чл. 27 от договора, кредитополучателят дължи неустойка в размер на 0.9% от стойността на усвоената сума за всеки ден, през който не е предоставено договореното обезпечение. Настоящият съдебен състав намира, че така уговорените с договора клауза за неустойка за неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение по кредита, както и за самото задължение за такова, са неравноправни, респективно - такива, които противоречат на добрите нрави, поради което същите са нищожни. Неустойката, предвидена в чл. 27 от договора за потребителски кредит за неизпълнение на задължението по чл. 17 от същия е нищожна, поради противоречие с добрите нрави, тъй като е уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. Въведените пък с договора и ОУ изисквания за вида на обезпечението и срока за представянето му създават значителни затруднения на потребителя при изпълнението му до степен, то изцяло да се възпрепятства. Уговорена по този начин претендираната сума не съставлява неустойка, а част от печалбата на кредитора, която е единствената цел за начисляването ѝ. Клаузата за неустойка е и с неравноправен характер по смисъла на чл. 143, ал. 2, т. 5 ЗЗП, тъй като е необосновано висока - в размер 0.9% на ден от стойността на усвоената по кредита сума, което се установява и от погасителния план по договора. Размерът ѝ е фиксиран отнапред и с оглед вторичния характер на задължението, което обезпечава - неизпълнение на задължение за обезпечаване на главното задължение по договора, чрез поръчител или банкова гаранция, за които са въведени завишени изисквания, безспорно създава значително неравновесие между търговеца и потребителя.

Установеното противоречие на клаузите за предоставяне на обезпечение по кредита и за неустойка при неизпълнение на това задължение с добрите нрави прави същите нищожни, като съгласно чл. 26, ал. 4 ЗЗД в тази си част договорът не е породил действие и за кредитополучателя не е възникнало задължение за заплащане на сумите за неустойка по договора.

В останалата си част договорът е породил действие и за заемателя е възникнало задължение за връщане на дадената му в заем сума, ведно с уговорената възнаградителна лихва. В случая по делото не е спорно, а и от приложените писмени документи безспорно се установява, че ответникът е усвоил сумата по договора за паричен заем, както и че е погасил сумата в 800.00 лева.

Неоснователно в тази насока се явява възражението на процесуалния представител на ищеца по първоначалния иск и ответник по насрещния иск за недействителност на договора за паричен заем поради нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. В договора е посочен лихвения процент по кредита /36 %/, както и годишния процент на разходите по кредита /42.58 %/. В тази връзка настоящият съдебен състав

приема, че са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, доколкото в договора е посочен размера на ГПР и общата сума дължима от кредитополучателя, изчислена към момента на сключването му. Отразени са и всички дължими плащания по договора, релевантни за изчисляване на ГПР, съобразно отразения в приложение № 1 към ЗПК начин към момента на сключване на договора.

Видно от договора, сключен между страните, в чл. 14 от същия е уговорен ред за погасяване на отделните вземания в случаите, в които заплатената от потребителя сума е недостатъчна за погасяване на всички дължими суми. В този смисъл и предвид обстоятелството, че плащанията, извършвани от ищцата по приложените разписки, не са на падежните дни на всяка една от погасителните вноски, то с плащането на всяка една от сумите първо се е погасявала натрупаната до датата на плащането лихва за забава, след това договорна лихва и накрая главница. След извършване на съответните изчисления от съда по реда на чл. 162 ГПК и с помощта на он-лайн калкулатор, съдът намира, че след последното плащане, направено от ищцата на 26.06.2023 година е останала непогасена главница по договора в размер на 462.17 лева, като от датата на това последно плащане последната дължи и лихва за забава, т.е. от 27.06.2023 година до 19.10.2023 година, в размер на 19.29 лева. Натрупаната преди това лихва за забава, както и договорната лихва и съответната част от главницата са погасявани периодично на датите на съответните плащания, в поредността, предвидена в чл. 14 от договора.

Предвид всичко изложено по-горе, настоящият съдебен състав приема, че предявеният иск с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. първо ЗЗД, във връзка с чл. 22 ЗПК, във връзка с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК за прогласяване за недействителен на Договор за потребителски кредит предоставен от разстояние № 788339 от 04.02.2022 година е неоснователен, поради което и като такъв следва да бъде отхвърлен. Основателен обаче се явява предявеният в условията на евентуалност иск с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД, във връзка с чл. 26, ал. 4 ЗЗД, поради което следва да бъде прогласена за нищожна клаузата на чл. 27 от договора.

Предявените по делото насрещни искове с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД, във връзка с чл. 240, ал. 1 и ал. 2 и чл. 86 ЗЗД са основателни и доказани за сумата в размер на 462.17 лева – главница по Договор за потребителски кредит предоставен от разстояние № 788339 от 04.02.2022 година и за сумата в размер на 19.29 лева – лихва за забава върху главницата за периода от 27.06.2023 година до 19.10.2023 година, поради което и като такива следва да бъдат уважени в тези им части. В останалата част – за сумата в размер 431.98 лева – главница, за сумата в размер на 118.61 лева – договорна лихва за периода от 04.02.2022 година до 04.12.2022 година, както и за сумата в размер на 75.17 лева – лихва за забава за периода от 04.12.2022 година до 26.06.2023 година, предявените искове с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД, във връзка с чл. 240, ал. 1 и ал. 2 и чл. 86 ЗЗД се явяват неоснователни и недоказани, поради което и като такива следва да бъдат отхвърлени.

При този изход на делото направеното по реда на чл. 38, ал. 2 ЗА искане се явява частично основателно и предвид основателността на предявения иск в условията на евентуалност и с оглед нормата на чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/09.07.2004 година за минималните размери на адвокатските възнаграждения, във връзка с § 2 от ДР на наредбата, ответното дружество следва да заплати на процесуалния представител на ищцата сумата в размер на 480.00 лева, представляваща възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство по уважения иск. На основание чл.78, ал. 3 ГПК Р. И. Ш. следва да бъде осъдена да заплати на „Стик Кредит“ АД – град Шумен сумата в размер на 43.48 лева, представляваща направените от дружеството разноси по насрещния иск за заплатена държавна такса, съразмерно с уважената част на предявения насрещен иск. По делото лисват доказателства за заплатено от ответното дружество адвокатско възнаграждение във връзка с насрещния иск. На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответното дружество следва да бъде осъдено да заплати по сметка на ВТРС държавна такса за производството във връзка с уважения иск, предявен в условията на евентуалност в размер на 50.00 лева. Водим от горното, Великотърновският районен съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от **Р. И. Ш.** от ***, с ЕГН ***** срещу **„СТИК - КРЕДИТ“ АД**, със седалище и адрес на управление град Шумен, ул. „Оборище“ № 13 Б, с ЕИК 202557159 иск с правно основание чл. 26, ал. 1, предл. първо ЗЗД, във връзка с чл. 22 ЗПК, във връзка с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК за прогласяване за недействителен на Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 788339 от 04.02.2022 година, сключен между страните, като неоснователен.

ОБЯВЯВА за нищожна клаузата за неустойка, обективизирана в чл. 27 в Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 788339 от 04.02.2022 година, сключен между **„СТИК - КРЕДИТ“ АД**, със седалище и адрес на управление град Шумен, ул. „Оборище“ № 13 Б, с ЕИК 202557159 и **Р. И. Ш.** от ***, с ЕГН *****, като противоречаща на добрите нрави.

ОСЪЖДА **Р. И. Ш.** от ***, с ЕГН ***** да заплати на **„СТИК - КРЕДИТ“ АД**, със седалище и адрес на управление град Шумен, ул. „Оборище“ № 13 Б, с ЕИК 202557159 сумата в размер на **462.17 лева /четиристотин шестдесет и два лева и седемнадесет стотинки/**, представляваща главница по Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 788339 от 04.02.2022 година, сумата в размер на **19.29 лева /деветнадесет лева и двадесет и девет стотинки/** - лихва за забава върху главницата за периода от 27.06.2023 година до 19.10.2023 година, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на насрещната искова молба - 20.10.2023 година до окончателното изплащане на задължението.

ОТХВЪРЛЯ предявените от „СТИК - КРЕДИТ“ АД, със седалище и адрес на управление град Шумен, ул. „Оборище“ № 13 Б, с ЕИК 202557159 срещу **Р. И. Ш.** от *******, с ЕГН ********* насрещни иски с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД, във връзка с чл. 240, ал. 1 и ал. 2 и чл. 86 ЗЗД, за заплащане на сумата в размер на 431.98 лева /четиристотин тридесет и един лева и деветдесет и осем стотинки/ – непогасена главница по Договор за потребителски кредит, предоставен от разстояние № 788339 от 04.02.2022 година, за сумата в размер на 118.61 лева /сто и осемнадесет лева и шестдесет и една стотинки/ – договорна лихва за периода от 04.02.2022 година до 04.12.2022 година, както и за сумата в размер на 75.17 лева /седемдесет и пет лева и седемнадесет стотинки/ – лихва за забава за периода от 04.12.2022 година до 26.06.2023 година, като неоснователни и недоказани.

ОСЪЖДА „СТИК - КРЕДИТ“ АД, със седалище и адрес на управление град Шумен, ул. „Оборище“ № 13 Б, с ЕИК 202557159 **да заплати на адв. А. Д. – САК**, с адрес ***** сумата в размер на 480.00 лева** /четиристотин и осемдесет лева/, представляваща възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство в полза на ищеца.

ОСЪЖДА Р. И. Ш. от *******, с ЕГН ********* **да заплати на „СТИК - КРЕДИТ“ АД**, със седалище и адрес на управление град Шумен, ул. „Оборище“ № 13 Б, с ЕИК 202557159 **сумата в размер на 43.48 лева** /четиридесет и три лева и четиридесет и осем стотинки/, представляваща направените от дружеството разноски по насрещния иск за заплатена държавна такса, съразмерно с уважената част на предявените насрещни иски.

ОСЪЖДА „СТИК - КРЕДИТ“ АД, със седалище и адрес на управление град Шумен, ул. „Оборище“ № 13 Б, с ЕИК 202557159 **да заплати** в полза на бюджета на съдебната власт **по сметка на Районен съд – Велико Търново** държавна такса в размер на **50.00 лв. /петдесет лева/**, както и 5.00 лева /пет лева/ в случай на служебно издаване на изпълнителен лист.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд - Велико Търново в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните, чрез процесуалните им представители по делото.

Съдия при Районен съд – Велико Търново: _____